

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ตามตัวแปรประเภทวิชา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ตอนที่ 1 สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสภาพทั่วไปของโรงเรียน ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มประชากรตัวอย่างคือ ครูที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 233 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 205 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.98

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอสพีเอสเอส เอกซ์ (SPSS®) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variances) โดยใช้ค่าเอฟ (F) เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ครูผู้รับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นชาย อายุระหว่าง 30 - 34 ปี มีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีประสบการณ์ในการทำงานด้านป้องกันยาเสพติด

ระหว่าง 1 - 5 ปี เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับยาเสพติด และปฏิบัติงานด้านการสอนนอกเหนือจากงานด้านป้องกันยาเสพติด

2. สภาพทั่วไปของโรงเรียน

พบว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ติดถนนใหญ่ รองลงมาคือติดกับบ้านพักอาศัย มีครูที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานด้านป้องกันยาเสพติด จำนวน 1 - 2 คน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ไม่มีคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด แต่มีฝ่ายบริหารเป็นผู้รับผิดชอบ โรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติด มีกฎ ระเบียบ ห้ามนักเรียนใช้ยาเสพติด และไม่มีการจัดตั้งกลุ่มนักเรียนอาสาสมัครป้องกันยาเสพติด

3. สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน พบว่ามีการดำเนินงาน โดยส่วนรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามี การดำเนินงานในระดับปานกลางด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด และดำเนินงานในระดับมากในด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

3.1 สภาพการดำเนินงานด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด มีการดำเนินงาน โดยส่วนรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามี การดำเนินงานในระดับมาก 2 ข้อ ดังนี้

1. การจัดสอนเรื่องยาเสพติดกระทำเฉพาะในช่วงโม่งลูกศึกษาตามที่กำหนดในตารางสอน
2. ใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักในโทษพิษภัย

และมีการดำเนินงานในระดับน้อย 2 ข้อ ดังนี้

1. จัดทำเอกสาร แผ่นพับ แผ่นปลิว แจกจ่ายครูนักเรียนหรือผู้ปกครอง
2. จัดพานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานบำบัดรักษาผู้ป่วยจากยาเสพติด

3.2 สภาพการดำเนินงานด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกัน

ยาเสพติด มีการดำเนินงานโดยส่วนรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อยของการจัดสถานแวดล้อมให้อ่านวยต่อการป้องกันยาเสพติด พบว่ามีการดำเนินงานในด้านการใช้กฎ ระเบียบ และด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับมาก และดำเนินงานในด้านการบริการอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการดำเนินงานในระดับปานกลาง ดังนี้

1. จัดทำระเบียบสะสมเกี่ยวกับนักเรียนเพื่ออ่านวยความสะดวกต่อการแนะแนว
2. จัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่แนะแนวแก่นักเรียน
3. จัดให้มีการศึกษาเป็นรายกรณีสำหรับนักเรียนที่มีแนวโน้มหรือสงสัยจะใช้ยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง
4. จัดให้มีการช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง
5. จัดให้มีห้องแนะแนวพร้อมเอกสารเพื่อให้บริการได้อย่างเหมาะสม
6. บันทึกประวัติสุขภาพและการเจ็บป่วยของนักเรียน
7. จัดให้มีการตรวจปัสสาวะนักเรียนเพื่อเฝ้าระวังและป้องกันยาเสพติด

3.3 สภาพการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง มีการดำเนินงานโดยส่วนรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อยของการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง พบว่ามีการจัดกิจกรรมด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านร่างกาย ด้านทั่วไป อยู่ในระดับมาก และดำเนินงานด้านสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการดำเนินงานในระดับปานกลาง ดังนี้

1. จัดให้มีการส่งเสริมการบริโภคอาหารที่ดีมีคุณค่า
2. จัดให้มีการทดสอบสมรรถภาพนักเรียนเพื่อระดับสมรรถภาพทางกาย
3. จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
4. จัดให้นักเรียนไปทัศนศึกษาออกสถานที่ตามโอกาสอันควร
5. จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางวิชาการทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น ตอบปัญหา การประกวดเรียงความ ประกวดคำขวัญ
6. ส่งเสริมให้นักเรียนจัดบริการแนะนำและป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน
7. จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตเอกสารหรือสื่อการเรียนการสอนในการป้องกันยาเสพติด

4. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน พบว่ามีปัญหา โดยส่วนรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัญหาการดำเนินงานในระดับปานกลางด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด และมีปัญหาการดำเนินงานในระดับน้อยในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

4.1 ปัญหาการดำเนินงานด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด มีปัญหาโดยส่วนรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีปัญหาในระดับปานกลางเรียงตามลำดับดังนี้

1. ขาดแคลนอุปกรณ์สำหรับจัดนิทรรศการต้องยืมจากหน่วยงานอื่นเสมอ
2. โรงเรียนไม่นำนักเรียนไปทัศนศึกษาสถานบำบัดรักษาผู้ป่วยจากยาเสพติด
3. อุปกรณ์ที่ใช้จัดนิทรรศการไม่ทันสมัย
4. สื่อที่ใช้ในการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดไม่ทันสมัย
5. สื่อที่ใช้ในการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดไม่เพียงพอ
6. ขาดสื่อการสอนเรื่องยาเสพติด
7. ขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด
8. โรงเรียนยังมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดไม่เพียงพอ
9. การให้ความรู้เรื่องยาเสพติดโดยสอดแทรกกับวิชาที่เกี่ยวข้องยังทำได้น้อย
10. เนื้อหาของนิทรรศการยังไม่เป็นปัจจุบัน
11. ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดในช่วงโมงสุขศึกษาอย่างไม่เพียงพอ
12. ครูมีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาให้ความรู้เรื่องยาเสพติด
13. การจัดป้ายประกาศข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดยังไม่เป็นปัจจุบัน
14. ครูยังมีประสบการณ์ไม่เพียงพอเรื่องการป้องกันยาเสพติด
15. ครูยังมีความรู้ไม่เพียงพอในการสอนเรื่องยาเสพติด

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดของโรงเรียนทั้ง 3 ประเภทวิชา โดยล่วนรวมพบว่ามีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อครูมีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาให้ความรู้เรื่องยาเสพติด เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ พบว่าโรงเรียนประเภทวิชาอุตสาหกรรม ($\bar{x}=2.41$) กับโรงเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม ($\bar{x}=2.92$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยโรงเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมมีปัญหามากกว่าโรงเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

4.2 ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด พบว่ามีปัญหาโดยล่วนรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อยของปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด พบว่ามีปัญหาในระดับปานกลางด้านการบริการ มีปัญหาในระดับน้อยด้านอาคารสถานที่ ด้านการใช้กฎ ระเบียบ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง ดังนี้

1. ขาดงบประมาณและความช่วยเหลือจากแพทย์เพื่อตรวจปัสสาวะนักเรียน
2. ขาดบุคลากรให้คำแนะนำหรือปรึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา ยาเสพติด โดยเฉพาะ
3. ผู้บริหารยังให้การสนับสนุนน้อยในการจัดให้มีการตรวจปัสสาวะนักเรียน
4. ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านล่าง เสริมสุขภาพนักเรียน โดยตรง
5. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนและเพื่อนครูในการตรวจปัสสาวะนักเรียน
6. การจัดทำระเบียบประวัตินักเรียนที่มีปัญหาเพื่อใช้ในการแนะแนวยังไม่เป็นระบบ

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด โดยล่วนรวมพบว่ามีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ปัญหาการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง พบว่ามีปัญหาโดยล่วนรวม

ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อยพบว่า มีปัญหาการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง ในระดับปานกลางด้านสติปัญญา มีปัญหาในระดับน้อยด้านจิตใจ ด้านทั่วไป ด้านสังคม ด้านร่างกาย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง ดังนี้

1. ขาดการสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตเอกสารหรือสื่อการสอนในเรื่องการป้องกันยาเสพติด
2. กิจกรรมที่จัดมักจะมีมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมทางวิชาการมากกว่าการพัฒนาตนของนักเรียน
3. นักเรียนยังไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาของการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดด้านการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเองของโรงเรียนทั้ง 3 ประเภทวิชา พบว่าโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักเรียนยังไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ พบว่าโรงเรียนประเภทวิชาอุตสาหกรรม ($\bar{x}=2.91$) กับโรงเรียนประเภทวิชาณิชยกรรม ($\bar{x}=2.37$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยโรงเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมีปัญหามากกว่าโรงเรียนประเภทวิชาณิชยกรรม และโรงเรียนประเภทวิชาณิชยกรรม($\bar{x}=2.37$) กับโรงเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและณิชยกรรม($\bar{x}=2.94$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยโรงเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและณิชยกรรมมีปัญหามากกว่าโรงเรียนประเภทวิชาณิชยกรรม

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย เรื่องการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ต่อไปนี้

1. สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีสภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดโดยส่วนรวมเฉลี่ยในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่าโรงเรียนมีการ

ดำเนินงานในระดับปานกลางด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด และมีการดำเนินงานในระดับมากด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง

1.1 สภาพการดำเนินงานในด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีการดำเนินงานให้ความรู้เรื่องยาเสพติดในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้รับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเห็นว่า การให้ความรู้เรื่องยาเสพติดนั้น ได้สอดแทรกไว้ในบทเรียนและกิจกรรมอื่น ๆ ประกอบกับโรงเรียนกำหนดให้การสอนเรื่องยาเสพติดกระทำเฉพาะในช่วงโมงสุขศึกษาตามที่กำหนดในตารางสอน จึงทำให้การให้ความรู้เรื่องยาเสพติดโดยส่วนรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ถึงแม้ว่าจะมีการใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากก็เป็นการใช้สื่อประกอบการสอนเฉพาะในช่วงโมงสุขศึกษาเท่านั้น นอกจากนี้การที่โรงเรียนมีการดำเนินงานในระดับน้อยในเรื่องการจัดทำเอกสาร แผ่นพับ แผ่นปลิว แจกจ่ายครูนักเรียนหรือผู้ปกครอง และจัดพานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานบำบัดรักษาผู้ป่วยจากยาเสพติด ก็ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดโดยส่วนรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ครูผู้รับผิดชอบงานด้านการป้องกันยาเสพติดยังมีภาระในด้านอื่น ๆ อีก เช่น การสอน การปกครอง การแนะแนว (ตารางที่ 1) จึงทำให้การดำเนินงานในด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดโดยส่วนรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมสามัญศึกษา (2522) ที่พบว่ากิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่โรงเรียนจัดมากคือ การแนะแนว การสังคมสงเคราะห์ แต่การให้ความรู้โดยการเผยแพร่ข่าวสารยาเสพติดจัดเป็นอันดับรอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของชาญ ชุ่มบุญชู (2526) ที่พบว่า การป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาด้านการให้การศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 สภาพการดำเนินงานในด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด เช่น การจัดอาคารสถานที่ การใช้กฎระเบียบ

การให้บริการแนะแนว บริการสุขภาพ นั้นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้จัดให้มีการดำเนินงานในด้านอยู่แล้ว โดยเฉพาะด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนถือว่าเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักเรียนมาเข้าเรียนในโรงเรียน ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับการใช้กฎระเบียบนั้น โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนต้องรับนักเรียนส่วนหนึ่งที่หลุดออกจากโรงเรียนรัฐบาล ดังนั้นในเรื่องกฎ ระเบียบจึงจำเป็นต้องดำเนินงานอย่างเคร่งครัด เพื่อรักษาชื่อเสียงและคุณภาพของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรสนลิน เลิศสมบุรณ์ (2525) ที่พบว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนปฏิบัติในด้านระเบียบวินัยในระดับมาก สำหรับในเรื่องการให้บริการแนะแนว บริการสุขภาพนั้น โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้ถือปฏิบัติตามกรอบนโยบายและแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.) ข้อ 1.6 ซึ่งระบุว่าให้มีการบริการทางการศึกษาโดยเพิ่มที่ระบบแนะแนว บริการสุขภาพ ซึ่งเป็นบริการที่สามารถสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในเรื่องการให้บริการแนะแนว บริการสุขภาพ ปรากฏว่าโรงเรียนได้ดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากรายชื่อของการให้บริการ เช่น จัดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถทำหน้าที่แนะแนวแก่นักเรียน จัดให้มีห้องแนะแนวพร้อมเอกสารเพื่อให้บริการได้อย่างเหมาะสม จัดให้มีการตรวจปัสสาวะนักเรียนเพื่อเฝ้าระวังและป้องกันยาเสพติด เป็นต้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนขาดบุคลากรที่จะทำหน้าที่ในด้านการบริการสุขภาพ การบริการแนะแนวโดยตรง หรือมีครูรับผิดชอบแต่ครูมีงานสอนมากและต้องทำหน้าที่หลายด้าน จึงทำให้การจัดบริการด้านนี้ทำได้ไม่เต็มที่ สอดคล้องกับศรีนวล โกมลวนิช (2526) กล่าวว่าปัญหาที่พบในเรื่องการแนะแนวของกรมอาชีวศึกษาคือครูที่ทำหน้าที่แนะแนวมีงานสอนมากจนไม่มีเวลาเอาใจใส่นักเรียน

1.3 สภาพการดำเนินงานในด้านการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง

จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเองในระดับมาก ทั้งนี้เพราะกิจกรรมการพัฒนาตนเองเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งนอกจากจะเป็นการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนแล้วยังเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ด้วย (ประเสริฐ ตันสกุล, 2522) เพราะฉะนั้นการที่โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเองในระดับมาก จึงสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการดังระบุไว้ในข้อ 7 ของกรอบนโยบายในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดคือ "ส่งเสริมและสร้างเสริมภาวะความเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย

อารมณ์ สังคม และสุขภาพปัญญา ของกลุ่มเป้าหมาย" (กระทรวงศึกษาธิการ, 2530) นอกจากนี้ หลักสูตรอาชีวศึกษาได้กำหนดให้สถานศึกษาเปิดอบรมต่าง ๆ ให้นักเรียนเลือกเข้าร่วมกิจกรรม ทุกคนตามระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งชมรมในสถานศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (ปวช. และ ปวส.) พ.ศ. 2520 จึงทำให้โรงเรียนมีการปฏิบัติในเรื่องกิจกรรมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาวัณย์ ตันวัฒนพงษ์ (2525) และรสนิน เลิศสมบูรณ์ (2525) ที่พบว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับมาก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตามรายชื่อนพบว่า โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเองในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากรายชื่อของการจัดกิจกรรมให้นักเรียนพัฒนาตนเอง เช่น จัดให้มีการทดสอบสมรรถภาพเพื่อตรวจระดับสมรรถภาพทางกาย จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตเอกสารหรือสื่อการเรียน การสอนในการป้องกันยาเสพติด และแม้ว่าครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน เห็นว่ากิจกรรมเหล่านี้มีประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาตนเองในด้านร่างกาย สังคม สติปัญญา แต่เนื่องจากครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีชั่วโมงสอนมาก จึงไม่สามารถมีเวลาทุ่มเทให้การ จัดกิจกรรมได้อย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาวัณย์ ตันวัฒนพงษ์ ที่พบว่าปัญหาที่ครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประสบอยู่ในการบริหารงานวิชาการคือ โรงเรียนจัดชั่วโมงสอนให้ครูมากเกินไป

2. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดโดยส่วนรวมเฉลี่ยในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาตามรายชื่อนพบว่ามีปัญหาการดำเนินงานในระดับปานกลางด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด และมีปัญหาการดำเนินงานในระดับน้อยด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้อ่านวยต่อการป้องกันยาเสพติด ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง

2.1 ปัญหาการดำเนินงานในด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด

จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีปัญหาการดำเนินงานด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลางนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเมื่อพิจารณาตาม

รายชื่อของการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด จะเห็นว่าสอดคล้องกัน กล่าวคือ การให้ความรู้เรื่องยาเสพติดในรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ (ตารางที่ 15) เช่น การขาดแคลนอุปกรณ์สำหรับจัดนิทรรศการต้องยืมจากหน่วยงานอื่นเสมอ สื่อที่ใช้ในการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดไม่เพียงพอ ครูมีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาให้ความรู้เรื่องยาเสพติด เป็นต้น สำหรับประเด็นการขาดแคลนอุปกรณ์สำหรับจัดนิทรรศการต้องยืมจากหน่วยงานอื่นเสมอ ซึ่งเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งในการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศ กรมสามัญศึกษา (2522) เรื่องสภาพการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนระดับประถมและระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาที่พบว่าปัญหาที่ครูประสบมากในการเรียนการสอนเรื่องยาเสพติดคือการขาดแคลนอุปกรณ์ ส่วนประเด็นที่เกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดไม่เพียงพอ นั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของคึกดา ชูศรี (2524) ที่พบว่าครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในการใช้สื่อการสอนเพื่อป้องกันการติดยาเสพติดเป็นบางครั้ง และมีสื่อการสอนที่ใช้เพื่อป้องกันการติดยาเสพติดน้อย นอกจากนี้ครูอาจารย์ทั้งสองฝ่ายยังมีความต้องการในด้านการให้บริการและการผลิตสื่อการสอนเพื่อป้องกันการติดยาเสพติด โดยเฉพาะสื่อการสอนที่ต้องการมากกว่าสื่อชนิดอื่น ๆ คือ สไลด์ และภาพยนตร์

สำหรับการเปรียบเทียบปัญหาด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนของโรงเรียนทั้ง 3 ประเภทวิชา โดยส่วนรวมพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ โรงเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรมกับโรงเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมมีปัญหาการดำเนินงานด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดในประเด็นเกี่ยวกับครูมีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาให้ความรู้เรื่องยาเสพติด การที่โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนทั้ง 3 ประเภทวิชาไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด อาจจะเป็นเพราะว่าโรงเรียนจัดให้มีการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดโดยสอนในชั่วโมงสุขศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2524) เพียงพออยู่แล้ว นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมยังได้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด เช่น การจัดนิทรรศการ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมสามัญศึกษา (2522) ที่พบว่าโรงเรียนได้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามโรงเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและโรงเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมมีปัญหาเกี่ยวกับครูมีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาให้ความรู้เรื่องยาเสพติด โดยโรงเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมมีปัญหาในเรื่องนี้มากกว่าโรงเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ($\bar{x} = 2.92, 2.41$ ตามลำดับ) อาจเนื่องมาจากว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนประสบปัญหาการ

ขาดแคลนครู ทั้งนี้เพราะโอกาสและความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนไม่เท่าเทียมกับครูโรงเรียนรัฐบาล จึงทำให้ครูลาออกไปเมื่อได้งานที่ดีกว่ามั่นคงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญรอด บุญศรีสมฤทธิ์ (2526) ที่พบว่าปัญหาโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่จะขาดแคลนครูที่มีวุฒิสูงและมีความชำนาญเฉพาะสาขา ประกอบกับโรงเรียนประเภทวิชาชีพชั้นมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีการเรียนการสอน 2 รอบ จึงเป็นเหตุให้ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนต้องมีชั่วโมงสอนเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาวัณย์ ดันวัฒนะพงษ์ (2525) ที่พบว่าปัญหาที่ประสบในการบริหารงานวิชาการคือโรงเรียนจัดชั่วโมงสอนให้ครูมากเกินไป

2.2 ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด

จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติดโดยส่วนรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่าปัญหาอยู่ในระดับปานกลางคือ ขาดงบประมาณและความช่วยเหลือจากแพทย์เพื่อตรวจปัสสาวะนักเรียน ขาดบุคลากรให้คำแนะนำหรือปรึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะ ผู้บริหารยังให้การสนับสนุนน้อยในการจัดให้มีการตรวจปัสสาวะ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโดยตรง ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนและเพื่อนครูในการตรวจปัสสาวะ การจัดทำระเบียบประวัตินักเรียนที่มีปัญหาเพื่อใช้ในการแนะแนวยังไม่เป็นระบบ

การที่โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนทั้ง 3 ประเภทวิชามีปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติดโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดสภาพแวดล้อม เช่น การจัดอาคารสถานที่ การใช้กฎระเบียบ การให้บริการฯ นั้น เป็นสิ่งที่โรงเรียนเหล่านี้ได้จัดให้มีอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการจัดอาคารสถานที่ เพราะเมื่อพิจารณาในรายข้อของการจัดสภาพแวดล้อมในแต่ละด้าน (ตารางที่ 6, 7, 8) จะพบว่าโรงเรียนเหล่านี้ได้จัดสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ อย่างไรก็ตามโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีปัญหาอยู่นอสมควรเกี่ยวกับการขาดงบประมาณและความช่วยเหลือจากแพทย์เพื่อตรวจปัสสาวะนักเรียน ขาดบุคลากรให้คำแนะนำหรือปรึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหายาเสพติด ผู้บริหารยังให้การสนับสนุนน้อยในการจัดให้มีการตรวจปัสสาวะ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโดยตรง ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนและเพื่อนครูในการตรวจปัสสาวะ การจัดทำระเบียบประวัตินักเรียนที่มีปัญหาเพื่อใช้ในการแนะแนวยังไม่เป็นระบบ จากปัญหาเหล่านี้น่าจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเงินที่จะต้องใช้ในการจ้างแพทย์มาตรวจปัสสาวะนักเรียน ค่าจ้างบุคลากรที่ให้คำปรึกษาแนะแนว ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญรอด บุญศรีสมฤทธิ์ (2526) พบว่าปัญหาที่โรงเรียนเอกชนประสบมากที่สุด

คือปัญหาทางการเงิน เพราะโรงเรียนเอกชนมีรายได้หลักจากค่าธรรมเนียมการเรียนการสอน ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ และที่สำคัญที่สุดคือการบริจาคและอุดหนุนจากภาคเอกชนมักจะเป็นรายได้เสริมของโรงเรียนเอกชนที่มีมาตรฐานดี นอกจากนี้โรงเรียนอาจจะได้รับเงินอุดหนุนจากมูลนิธิ สมาคม ผู้ปกครอง ฯลฯ แต่การเงินก็ไม่พอใช้จ่ายในการดำเนินการ โรงเรียนเอกชนที่ยังดำเนินการอยู่ยังได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจของประเทศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้รายได้จากค่าธรรมเนียมไม่พอกับรายจ่าย การประสบปัญหาเรื่องเงิน ทำให้โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีปัญหในการจ้างบุคลากรด้านส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโดยตรง ซึ่งส่งผลให้การตรวจบัลลวาระนักเรียนจึงไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากนักเรียน และส่งผลให้การจัดทำระเบียบประวัตินักเรียนที่มีปัญหาเพื่อใช้ในการแนะแนวไม่เป็นระบบตามไปด้วย

สำหรับการเปรียบเทียบปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนของโรงเรียนทั้ง 3 ประเภทวิชาพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การที่โรงเรียนทั้ง 3 ประเภทวิชาไม่ค่อยจะมีปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดสภาพแวดล้อมในด้านอาคารสถานที่นั้น โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้จัดให้มีอยู่แล้ว ซึ่งเรื่องอาคารสถานที่โรงเรียนเอกชนถือว่าเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักเรียนมาเรียนในโรงเรียน ปัจจุบันโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่จะมีอาคารสถานที่ใหญ่โต กว้างขวาง นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองตัดสินใจส่งบุตรหลานของตนเข้าไปเรียน ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับกฎระเบียบและการให้บริการแนะแนวบริการสุขภาพนั้น โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้ถือปฏิบัติตามกรอบนโยบายและแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.) ข้อ 1.6 ซึ่งระบุว่าให้มีบริการทางการศึกษาโดยเพิ่มที่ระบบแนะแนว บริการสุขภาพ ซึ่งเป็นบริการที่สามารถสนองความต้องการของผู้เรียนได้ทั่วถึง การไม่ปฏิบัติตามกรอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอาจโดนเพ่งเล็งและไม่เป็นที่ไว้วางใจของทางราชการอันจะส่งผลต่อความมีชื่อเสียงของโรงเรียนทำให้ผู้ปกครองอาจไม่ส่งบุตรหลานของตนเข้ามาศึกษาในโรงเรียนนี้ต่อไป

2.3 ปัญหาการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง

จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีปัญหาการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อนิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีปัญหาอยู่

ในระดับปานกลาง คือกิจกรรมที่มักจะมุ่งหมายส่งเสริมทางวิชาการมากกว่าการพัฒนาตนเองของนักเรียน นักเรียนยังไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร

การที่โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีบทบาทการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยนั้น เมื่อพิจารณาจากรายชื่อในล่วนนี้จะพบว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองของนักเรียน โรงเรียนจัดกิจกรรมได้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน เป็นต้น จึงทำให้ครูผู้รับผิดชอบในการป้องกันยาเสพติดเห็นว่าโรงเรียนไม่ค่อยจะมีปัญหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาตนเองของนักเรียน

อย่างไรก็ดีโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนก็มีปัญหาอยู่บ้างเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดมักจะมุ่งหมายส่งเสริมทางวิชาการมากกว่าการพัฒนาตนเองของนักเรียน และนักเรียนยังไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร สำหรับปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดมักจะมุ่งหมายส่งเสริมทางวิชาการมากกว่าการพัฒนาตนเองของนักเรียนนั้นอาจเป็นเพราะว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมวิชาการเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองด้วย เช่น การตอบปัญหา ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้อยู่ในวิสัยของโรงเรียนที่จะจัดได้อยู่แล้ว โดยไม่ต้องใช้งบประมาณมาก และการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน การนำนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้จำเป็นต้องใช้งบประมาณค่อนข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับการสรุปปัญหากิจกรรมนิสิตนักศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย (2524) ที่พบว่าปัญหาประการหนึ่งในการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาคืองบประมาณสำหรับสนับสนุนมิให้ไม่เพียงพอ และสอดคล้องกับชันษาภรณ์ เสนาลักษณ์ (2518) จรรยา เกษไพณฑทอง (2527) และธีระพงศ์ ประสงค์ลาภ (2528) ที่พบว่าปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียนคืองบประมาณ

นอกจากนี้การที่นักเรียนยังไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควรนั้น อาจเนื่องมาจากนักศึกษามีความสนใจในกิจกรรมเฉพาะด้าน เช่น กิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรมทางวิชาการ เป็นต้น ซึ่งทางโรงเรียนสนับสนุนและดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ดังผลการวิจัยของธีระพงศ์ ประสงค์ลาภ (2528) พบว่ากิจกรรมนักศึกษาในด้านกีฬาและกิจกรรมส่งเสริมทางวิชาการเป็นกิจกรรมที่วิทยาลัยเทคโนโลยีอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครดำเนินการจัดอยู่ในระดับมาก และอีกประเด็นหนึ่งที่ทำให้นักเรียนยังไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร อาจเนื่องมาจากโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงความสนใจของนักเรียนเท่าใดนัก แต่อาจจะคำนึงถึงความสะดวก ความพร้อมหรือความประหยัดในการบริหารงานของโรงเรียนมากกว่า จึงทำให้นักเรียนไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของศูนย์พัฒนาหลักสูตร (กรมวิชาการ, 2525) ที่พบว่าสภาพการจัดกิจกรรมนักเรียนใน

โรงเรียนมัธยมศึกษา ในปีการศึกษา 2525 โรงเรียนล้วนมากเป็นผู้กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ แล้วให้นักเรียนเลือกเข้าร่วม

สำหรับารเปรียบเทียบปัญหาด้านการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนของโรงเรียนทั้ง 3 ประเภท โดยส่วนรวมพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือโรงเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมกับโรงเรียนประเภทวิชาณิชยกรรม มีปัญหาการดำเนินด้านการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง ในประเด็นเกี่ยวกับนักเรียนยังไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร การที่โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนทั้ง 3 ประเภทวิชา ไม่ค่อยมีปัญหาในการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเองนั้น อาจเนื่องมาจากทางโรงเรียนได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากครู ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง และโรงเรียนเห็นว่าได้จัดกิจกรรมได้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียนแล้ว อย่างไรก็ตาม โรงเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมกับโรงเรียนประเภทวิชาณิชยกรรม มีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนยังไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร โดยที่โรงเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมีปัญหาในเรื่องนี้มากกว่าโรงเรียนประเภทวิชาณิชยกรรม ($\bar{x}$ = 2.91 และ 2.37 เรียงตามลำดับ) และโรงเรียนประเภทวิชาณิชยกรรม ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและณิชยกรรมก็มีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนยังไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร โดยที่โรงเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและณิชยกรรมมีปัญหาในเรื่องนี้มากกว่าโรงเรียนประเภทวิชาณิชยกรรม ($\bar{x}$ = 2.94 และ 2.37 เรียงตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าปัญหาทางการเงินของนักเรียนและนักศึกษาเอง ซึ่งงานวิจัยของเจ้าสุทธิชัย (2526) สนับสนุนข้อความนี้ได้ดีคือ เขาได้วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาสาขาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ปรากฏว่านักศึกษาร้อยละ 51.4 มีเงินไม่พอใช้เป็นบางเดือน ร้อยละ 15.5 มีเงินไม่พอใช้ทุกเดือน และเมื่อนักศึกษามีเงินไม่พอใช้จึงต้องทำงานเพื่อหาทุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการศึกษาจึงไม่สะดวกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้ทุกกิจกรรม อาจจะเลือกเฉพาะกิจกรรมที่ตนสนใจและมีเวลาว่างที่จะเข้าร่วมได้เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแมนทราฟ พอล (1980) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การที่นักศึกษาไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเพราะทำงานนอกมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีการดำเนินงานในการป้องกัน

ยาเสพติดในโรงเรียนในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$) และเมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า มีการดำเนินงานในด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด และการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ($\bar{x} = 3.66$ และ 3.61) ส่วนด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่นักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.86$) และโรงเรียนมีปัญหาในด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด และการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเองอยู่ในระดับน้อย แต่มีปัญหาการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง จึงกล่าวได้ว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้พยายามดำเนินการในการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอยู่แล้ว โดยมุ่งดำเนินงานในด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด และการจัดกิจกรรมพัฒนาตนเอง ซึ่งโรงเรียนสามารถกระทำได้อยู่แล้ว ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมีอาคารสถานที่ อุปกรณ์ งบประมาณ และการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนโดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มทรัพยากรในการดำเนินงานมากนัก แต่ในด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดโดยตรง โรงเรียนยังทำได้ปานกลาง ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมีครูที่ต้องรับภาระในการสอนและอื่น ๆ อยู่อย่างจำกัด จึงต้องใช้ครูเหล่านั้นให้คุ้มค่าจ้าง ทำให้ครูไม่มีเวลามากพอที่จะให้ความรู้เรื่องยาเสพติดอย่างเต็มที่ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระครูผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จึงน่าจะจัดให้มีครูที่รับผิดชอบการป้องกันยาเสพติดขึ้นเป็นการเฉพาะ นอกจากนี้โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนควรจัดเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับยาเสพติดมาให้ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดเพื่อให้ทุกคนในโรงเรียนได้ตระหนักในโทษพิษภัยของยาเสพติด รวมทั้งจัดทำเอกสาร แผ่นพับ แผ่นปลิว แจกจ่ายครู นักเรียน หรือผู้ปกครอง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำ อันจะทำให้นักเรียนได้รับความรู้และตระหนักในโทษพิษภัยไปในตัว นอกจากนี้โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนควรจัดให้มีการบริการแนะแนวสุขภาพแก่นักเรียน เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอันจะช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้มีความเข้าใจในปัญหาสุขภาพของตนเอง ยอมรับคำแนะนำของครูเพื่อนำเอาไปปฏิบัติในการปรับปรุงพฤติกรรมสุขภาพของตนเองให้ดียิ่งขึ้น และในที่สุดจะเป็นผลช่วยให้สุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งบริการแนะแนวสุขภาพนี้จะรวมไปถึงบริการแนะแนวสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดด้วย

2. จากผลการวิจัยพบว่าโดยส่วนรวมแล้ว โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน (ร้อยละ 78.3) ไม่จัดให้มีการจัดตั้งกลุ่มนักเรียนอาสาสมัครป้องกันยาเสพติด ซึ่ง เกา สารสิน (2522) ได้เสนอว่าการให้ความรู้หรือการศึกษาเรื่องยาเสพติดในสถานศึกษา นอกจากจะได้รับจากการเรียนการสอนในหลักสูตรแล้ว การเผยแพร่ให้ความรู้มีหลายวิธี วิธีหนึ่งที่สถานศึกษาน่าจะทำได้ คือ การตั้งกลุ่มหรือชมรมเพื่อต่อต้านยาเสพติด ซึ่งจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เกิดพลัง

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความมั่นใจ และมีจุดมุ่งหมายเดียวกันในการต่อต้านยาเสพติด หากโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้มีการจัดตั้งกลุ่มนักเรียนอาสาสมัครป้องกันยาเสพติดขึ้น ก็จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กนักเรียนได้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและต่อตนเอง นอกจากนี้ยังจะเป็นการช่วยแบ่งภาระครูหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ทำให้ครูได้มีเวลาในการดำเนินงานในการป้องกันยาเสพติดได้อย่างเต็มที่มากขึ้น

3. จากข้อเสนอแนะในข้อ 1 ผู้วิจัยเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเร่งดำเนินการให้โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีคณะกรรมการดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการป้องกันยาเสพติดตามนโยบายการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติดจะมีส่วนช่วยเหลือให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ครูรับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด และจะทำให้ครูผู้รับผิดชอบได้ทำหน้าที่ในการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่นักเรียนได้เพิ่มขึ้น อันจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเด็กนักเรียน และช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด เป็นการลดปัญหายาเสพติดภายในโรงเรียนและภายในสังคมได้อีกทางหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้นำตัวแปรเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียนมาใช้ในการอธิบายสภาพและปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ด้วยเหตุนี้ผู้ที่สนใจจะทำการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้จึงควรนำตัวแปรนี้ไปใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป เพื่อทดสอบดูว่า ตัวแปรเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียนจะมีผลประการใดต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

2. ถ้าจะทำการวิจัยเพื่อทดสอบซ้ำในเรื่องนี้ ประเด็นที่ควรจะคำนึงถึงก็คือกลุ่มตัวอย่างควรจะเพิ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนขึ้นเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารและครูอื่น ๆ เพื่อตรวจสอบข้อมูลซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น